

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HOÁ - NGHỆ THUẬT**

**KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP CỬ NHÂN QUẢN LÝ VĂN HÓA
CHUYÊN NGÀNH: CHÍNH SÁCH VĂN HÓA**

**QUẢN LÝ LỄ HỘI ĐỀN BẮC LỆ
XÃ TÂN THÀNH, HUYỆN HỮU LŨNG, TỈNH LẠNG SƠN**

***Giảng viên hướng dẫn* : Ths. TRẦN THỊ DIÊN**

***Sinh viên thực hiện* : HOÀNG THỊ HẰNG**

***Lớp* : QLVH 12B**

***Khóa học* : 2011 - 2015**

HÀ NỘI - 2015

LỜI CẢM ƠN !

Để hoàn thành tốt bài khóa luận này, đầu tiên cho em được gửi lời cảm ơn trân trọng nhất tới giảng viên – Ths. Trần Thị Diên – người đã trực tiếp hướng dẫn, chỉ bảo em trong suốt quá trình thực hiện viết bài.

Em xin gửi lời cảm ơn đến các thầy cô trong khoa Quản lý văn hóa trường Đại học Văn hóa Hà Nội đã trau dồi đầy đủ cho em những kiến thức chuyên ngành trong quá trình học tập tại trường.

Em xin chân thành cảm ơn tới Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Hữu Lũng, cùng các lãnh đạo của Ủy ban nhân dân xã Tân Thành, Ban quản lý di tích đền Bắc Lệ đã giúp đỡ và tạo điều kiện cho em hoàn thành bài khóa luận.

Để hoàn thành khóa luận, bản thân em đã cố gắng, nỗ lực tìm tòi và học hỏi. Tuy nhiên, do sự hạn chế về mặt tư liệu, thời gian và thực tiễn chắc chắn bài khóa luận không thể tránh khỏi những thiếu sót và hạn chế. Vì vậy, em rất mong nhận được sự góp ý, nhận xét của thầy cô để bài khóa luận hoàn thiện hơn nữa.

Em xin chân thành cảm ơn !

Sinh viên thực hiện

Hoàng Thị Hằng

MỤC LỤC

DANH MỤC CHỮ CÁI VIẾT TẮT	4
MỞ ĐẦU.....	7
Chương 1	10
CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ LỄ HỘI VÀ LỄ HỘI ĐỀN BẮC LỆ .	10
1.1. Cơ sở lý luận về quản lý lễ hội	10
1.1.1. Lễ hội và lễ hội truyền thống.....	10
1.1.2. Quản lý lễ hội	12
1.1.3. Quan điểm của Đảng và nhà nước trong công tác quản lý lễ hội.....	13
1.2. Khái quát chung về đặc điểm kinh tế - văn hóa – xã hội xã Tân Thành	15
1.2.1. Đặc điểm kinh tế	15
1.2.2. Đời sống văn hóa - xã hội.....	16
1.3. Khái quát chung về đền Bắc Lệ	17
1.3.1. Lịch sử hình thành đền Bắc Lệ	17
1.3.2. Lễ hội đền Bắc Lệ.....	18
1.3.3. Giá trị lịch sử và văn hóa của di tích đền Bắc Lệ	22
Chương 2	28
THỰC TRẠNG QUẢN LÝ LỄ HỘI ĐỀN BẮC LỆ - XÃ TÂN THÀNH – HUYỆN HỮU LŨNG – TỈNH LẠNG SƠN	28
2.1. Thực trạng quản lý lễ hội đền Bắc Lệ	28
2.1.1. Công tác triển khai, chỉ đạo.....	28
2.1.2. Tổ chức nội dung lễ hội	29
2.1.3. Quản lý nhân sự	32
2.1.4. Quản lý cơ sở vật chất.....	34

2.1.5. Quản lý tài chính	36
2.1.6. Quản lý dịch vụ, an ninh trật tự	38
2.1.7. Công tác tổ chức kiểm tra, giám sát trong quá trình tổ chức lễ hội	39
2.2. Đánh giá công tác tổ chức lễ hội đền Bắc Lệ	40
2.2.1. Thành tựu	40
2.2.2. Hạn chế	42
2.2.3. Nguyên nhân của những thành tựu và hạn chế	43
Chương 3	46
GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ LỄ HỘI ĐỀN BẮC LỆ	
- XÃ TÂN THÀNH – HUYỆN HỮU LŨNG – TỈNH LẠNG SƠN	46
3.1. Tuyên truyền về nội dung, giá trị của lễ hội đền Bắc Lệ	46
3.2. Hoàn thiện nội dung chương trình tổ chức lễ hội	48
3.3. Nâng cao tinh thần tự giác, tự quản của nhân dân	49
3.4. Đào tạo nguồn nhân lực cho đội ngũ các bộ ban quản lý di tích	50
3.5. Nâng cao chất lượng hoạt động phục vụ, dịch vụ	51
3.6. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, xử lý các vi phạm trong lễ hội	52
3.7. Gắn lễ hội đền Bắc Lệ với phát triển du lịch.	53
3.8. Nghiên cứu phục dựng lễ rước từ đền Bắc Lệ tới đền Đèo Kẽng vào ngày 20/9 âm lịch	55
KẾT LUẬN	57
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	59
PHỤ LỤC	60

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Đất nước Việt Nam trải dài từ bắc vào nam uốn khúc theo hình chữ S, được sự ban tặng của tạo hóa cùng với bàn tay khai phá chinh phục thiên nhiên của con người theo dòng chảy của lịch sử đã sản sinh ra hệ thống cảnh quan, di tích lịch sử văn hóa hết sức đa dạng và phong phú. Gắn với đó là các lễ hội truyền thống, chứa đựng những giá trị nhân văn sâu sắc và đã trở thành trường tồn.

Lễ hội dân gian cổ truyền ở Việt Nam rất phong phú và đa dạng đã có từ lâu đời, đó là một hiện tượng văn hóa có giá trị nhân văn cao cả và giá trị lịch sử sâu sắc, giúp cho đời sau hiểu được về nguồn gốc của mình con lạc cháu rồng hay những minh chứng lịch sử. *“Lễ hội là một hình thức sinh hoạt văn hóa cộng đồng, ra đời và phát triển trong xã hội loài người. Ở Việt Nam lễ hội gắn bó với làng xã như một thành tố không thể thiếu vắng trong đời sống cộng đồng, là những cư dân nông nghiệp sống với nghề trồng lúa nước, vòng quay của thiên nhiên và mùa vụ tạo ra trong con người nhu cầu tâm linh mà lễ hội chính là nơi, là cơ hội thỏa mãn nhu cầu tâm linh ấy của họ.”*

(Nguyễn Chí Bền).

Mỗi lễ hội đều gắn với một di tích cụ thể, di tích lịch sử văn hóa và lễ hội là hai yếu tố cùng nhau tồn tại và phát triển, ở những di tích càng lớn thì lễ hội càng lớn. Lễ hội được tổ chức cũng nhằm tưởng nhớ vị anh hùng có công với đất nước, thể hiện đạo lý truyền thống “Uống nước nhớ nguồn” của dân tộc ta. Lễ hội là hoạt động văn hóa xã hội tổng hợp mang tính giáo dục cao, có tính nghệ thuật. Lễ hội liên kết con người về mặt ý thức, lý tưởng thẩm mỹ, đạo đức, đồng thời thỏa mãn nhu cầu tâm linh của con người.

Lễ hội đền Bắc Lệ xã Tân Thành - huyện Hữu Lũng - tỉnh Lạng Sơn là một lễ hội chứa đựng nhiều giá trị văn hóa, đền thờ Bà Chúa Thượng Ngàn nữ thần cung cấp ban phát nguồn của cải nơi núi rừng cho con người vì vậy nó chứa đựng giá trị tâm linh rất lớn đối với người dân ở nơi đây.

Nước ta đang trong thời kì công nghiệp hóa và hiện đại hóa đất nước, xã hội có nhiều thay đổi về vật chất lẫn tinh thần, tuy nhiên điều đó cũng ảnh hưởng không nhỏ tới hoạt động

văn hóa nói chung và các lễ hội nói riêng. Trong giai đoạn hiện nay, việc gìn giữ và phát triển lễ hội đang ngày càng trở nên quan trọng. Chính vì vậy, chúng ta cần phải có những biện pháp quản lý phù hợp để phát triển lễ hội sao cho vừa giữ được nét đẹp truyền thống của dân tộc, vừa đáp ứng được nhu cầu văn hóa của nhân dân, góp phần phát triển kinh tế của đất nước.

Thông qua việc nghiên cứu, đánh giá hoạt động quản lý lễ hội tôi quyết định chọn đề tài “ ***Quản lý lễ hội đền Bắc Lệ xã Tân Thành , huyện Hữu Lũng, tỉnh Lạng Sơn***” làm đề tài cho khóa luận tốt nghiệp.

2. Mục đích nghiên cứu

Nhằm đi sâu tìm hiểu thực trạng của công tác quản lý lễ hội đền Bắc Lệ để có một cái nhìn tổng quát về những giá trị văn hóa và thực trạng quản lý sau đó đề xuất một số ý kiến nhằm nâng cao hiệu quả trong công tác quản lý và phát huy hơn nữa giá trị của lễ hội đền Bắc Lệ hiện nay.

Nghiên cứu để đưa ra một số giải pháp tác động vào ý thức của người dân địa phương trong việc bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa.

3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: Quản lý lễ hội đền Bắc Lệ, xã Tân Thành, Huyện Hữu Lũng, Tỉnh Lạng Sơn

- Phạm vi nghiên cứu: Nghiên cứu, khảo sát thực trạng quản lý lễ hội đền Bắc Lệ

4. Phương pháp nghiên cứu

- Cơ sở lý luận.

Trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác-Lênin và quan điểm của Đảng về văn hóa, lý luận chung của nhà quản lý văn hóa.

-Phương pháp nghiên cứu tài liệu.

-Phương pháp khảo sát.

-Phương pháp phân tích tổng hợp.

5. Đóng góp của đề tài

Lễ hội đền Bắc Lệ là một lễ hội chứ đựng nhiều giá trị tâm linh không chỉ riêng cư dân xã Tân Thành – Hữu Lũng mà còn lan rộng ra phạm vi cả nước. Lễ hội đền Bắc Lệ là một lễ

hội có giá trị lớn vì vậy các cơ quan quản lý có thẩm quyền cần quản lý lễ hội để lễ hội trở thành một điểm du lịch văn hóa lớn của đất nước trong một tương lai không xa.

Là một sinh viên ngành quản lý văn hóa tự thấy đây là vấn đề cần được quan tâm. Tôi mong muốn rằng khóa luận của mình sẽ góp phần vào công tác quản lý, phát huy những giá trị tốt đẹp của lễ hội đền Bắc Lệ.

6. Cấu trúc của đề tài

Ngoài mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo, phụ lục khóa luận gồm có 3 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận về quản lý lễ hội và lễ hội đền Bắc Lệ - xã Tân Thành - huyện Hữu Lũng - tỉnh Lạng Sơn

Chương 2: Thực trạng quản lý lễ hội đền Bắc Lệ - xã Tân Thành - huyện Hữu Lũng - tỉnh Lạng Sơn

Chương 3: Giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý lễ hội đền Bắc Lệ - xã Tân Thành - huyện Hữu Lũng - tỉnh Lạng Sơn

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. *Địa chí Lạng Sơn*, Nxb chính trị quốc gia 1999.
2. Cao Đức Hải (2000), *Giáo trình quản lí lễ hội và sự kiện*, Nxb Đại học quốc gia, Hà Nội.
3. Đỗ Thị Hào (1984), *Các nữ thần Việt Nam*, Nxb Phụ nữ.
4. Hồ Hoàng Hoa (1998), *Lễ hội – một nét đẹp trong sinh hoạt văn hóa cộng đồng*, Nxb Khoa học xã hội.
5. *Hội hè đình đám* (quyển thượng), Nxb Tp Hồ Chí Minh 1922.
6. Vũ Ngọc Khánh (2007), *Văn hóa dân gian người Việt* (Lễ hội và trò chơi dân gian), Nxb Quân đội.
7. Lê Văn Kỳ (2002), *Lễ hội nông nghiệp Việt nam*, Nxb Văn hóa dân tộc.
8. *Luật di sản văn hóa*, (2001), Nxb Chính trị Quốc gia – Hà Nội.
9. Mai Hữu Luân (2003), *Quản lý hành chính nhà nước*, Nxb Văn hóa - Thông tin, Hà Nội.
10. Hoàng Thanh Minh, *Văn hóa lễ hội Việt Nam*, tập 1, Nxb Văn học dân tộc, Hà Nội.
11. Hoàng Nam (2005), *Một số giải pháp quản lý lễ hội dân gian*, Nxb Văn học dân tộc, Hà Nội.
12. Dương Văn Sáu, *Lễ hội Việt Nam trong sự phát triển du lịch*, Đại học Văn hóa Hà Nội, (2004).
13. Ngô Đức Thịnh (2007), *Đạo Mẫu tập I, II*, Nxb Khoa học xã hội.
14. Ngô Đức Thịnh (chủ biên) (2006), *Văn hóa vùng và phân vùng văn hóa ở Việt Nam*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
15. Lê Trung Vũ (Chủ biên) (1992), *Lễ hội cổ truyền*, Nxb Khoa học xã hội.
16. <http://www.LangSon.gov.vn/HuuLung/bmnews>